

**onderbouwing spuitzone
Overasebaan 43**

De Omgevingsjurist

Groot Handelsgebouw Rotterdam Business Center
Weena 737, 3013 AM Rotterdam

T: 010 – 268 0689

www.omgevingsjurist.nl
info@omgevingsjurist.nl

DE OMGEVINGSJURIST

MAAKT UW BESTEMMINGSPLAN MILIEU-PROOF

Wie is Marian Harberink?

mr. Marian Harberink is gespecialiseerd in de doorwerking van milieu in het bestemmingsplan. Eén van haar specialisaties is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op open teelten en de hierbij behorende zonering (spuitzones) en afstanden tot woningen. Ze adviseert met name gemeenten, adviesbureaus, projectontwikkelaars en boomkwekers over dit onderwerp.

Naast 15 jaar praktijkervaring heeft ze hierover gepubliceerd in de juridische vakbladen Milieu & Recht (*'Intensief gewasbeschermingsmiddelengebruik bij open teelten'*, M en R 2011/38) en Bulletin RO totaal (*'Spuitzones van boomgaarden en een goede ruimtelijke ordening'* BROU 2010, nr. 6) en het vaktijdschrift De Boomkwekerij (*'Let op de spuitzone rond boomkwekerijpercelen'*, 27 mei 2011).

Ze heeft onder meer onderbouwingen gemaakt voor de gemeenten Overbetuwe, Nederbetuwe, Houten, Haaren, Alphen aan den Rijn, Utrecht, Veldhoven, Wijk bij Duurstede, Tilburg, Rheden, Beuningen, Uden en voor makelaars, projectontwikkelaars, kwekerijen, adviesbureaus en particulieren.

© 2017 De Omgevingsjurist®

Op dit advies berusten auteursrechten. De tekst van dit advies mag uitsluitend gebruikt worden ten behoeve van deze opdracht. Niets uit dit advies mag worden gekopieerd of worden gewijzigd, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch hetzij mechanisch zonder voorafgaande toestemming van De Omgevingsjurist®. Het aanhalen van tekst uit dit advies is wel geoorloofd, mits de bron wordt genoemd.

Gemeente Zundert
t.a.v. de gemeenteraad
Markt 1
4881 CN ZUNDERT

ONDERBOUWING SPUITZONE OVERASEBAAN 43

17 januari 2018

Geachte raad,

1. Aanleiding

Op basis van de gegevens die ik van hoveniersbedrijf en boomkwekerij Brosens v.o.f. heb ontvangen (hierna: Brosens), maak ik op dat in het bestemmingsplan "Tweede herziening bestemmingsplan Buitengebied Zundert" de aanduiding 'bomenteelt' voor de locatie van het boomteeltbedrijf aan de Overasebaan 43 in Rijsbergen was opgenomen. Tegen het besluit tot vaststelling van voornoemd bestemmingsplan is beroep ingesteld bij de Raad van State. Bij uitspraak van 16 augustus 2017 (no. 201604777/1/R2) heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het volgende overwogen met betrekking tot het onderdeel spuitzone:

"9.3. Zoals de Afdeling heeft geoordeeld in de uitspraak van 26 maart 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1085, betekent het enkele gegeven dat een bestaande situatie aan de orde is niet dat in het geheel geen betekenis behoeft te worden toegekend aan de milieuhygiënische gevolgen van een boomgaard voor de omgeving. Het laten voortbestaan van een bestaande historisch gegroeide situatie kan onder omstandigheden in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening, indien blijkt dat de nadelige gevolgen hiervan zo groot zijn dat deze in redelijkheid niet langer aanvaardbaar kunnen worden geacht. Dit is met name het geval indien de gezondheid van omwonenden niet kan worden gegarandeerd.

Gezien de in het algemeen aan te houden spuitzone van 20 m volgens het door de raad gehanteerde rapport, welke afstand in het geheel niet wordt gehaald, en vanwege het ontbreken van een locatiespecifiek onderzoek, is de Afdeling van oordeel dat de raad er geen blijk van heeft gegeven zich ervan te hebben vergewist of in redelijkheid doorslaggevend belang kan worden toegekend aan het voortzetten van de gestelde bestaande situatie. Dat, naar de raad stelt, aan de rand van het perceel ter hoogte van de woning van [appellant] de te bouwen loods is voorzien die eventuele drift kan weren is daarvoor onvoldoende. Bij de te hanteren spuitzone dient immers van de maximale planologische mogelijkheden te worden uitgegaan en de aanduiding staat een boomkwekerij tot aan de rand van het perceel toe. Bovendien is ter zitting gebleken dat het woonperceel van [appellant] langer is dan de voorziene loods. Het plan is in zoverre vastgesteld in strijd met de zorgvuldigheid. Het betoog slaagt."

Kort samengevat dient op basis van voornoemde uitspraak van de Raad van State locatiespecifiek onderzoek te worden uitgevoerd dat aantoont dat er ter plaatse sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Dit onderdeel dient hersteld te worden.

Met het ruimtelijke besluit – in casu het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan – moet worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening in de zin van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Ten westen van het boomteeltbedrijf ligt een woonperceel, dat ook als zodanig is bestemd. Omdat er op basis van het bestemmingsplan specifiek bometeelt wordt toegestaan op de naast de woning gelegen agrarische percelen kunnen spuitzones ingevolge bometeelt in juridische zin een rol spelen. Hierbij moet worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van de betreffende percelen¹.

2.1 Spuitzones en gevoelige functies

Er gelden in Nederland geen wettelijke bepalingen over minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen in de open lucht worden geteeld en nabij gelegen, voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige objecten, zoals woningen². Vanwege mogelijk vrijkomende drift (verwaaiing van spuitvloeistof) bij bespuitingen in met name de fruitteelt wordt in de bestemmingsplanpraktijk een vuistregel gehanteerd om een afstand van 50 meter aan te houden tussen een fruitboomgaard en een gevoelige bestemming. Dit is een in de praktijk gegroeide vuistregel.

Gevoelige functies zijn plaatsen waar regelmatig en voor een groot gedeelte van de dag, mensen verblijven of samenkomen. Een woning met tuin wordt als zodanig aangemerkt. Bij de afstand van 50 meter wordt ervan uitgegaan dat enerzijds de bedrijfsvoering van de teler niet wordt belemmerd en anderzijds dat er geen nadelige effecten optreden voor de gezondheid van de bewoners van de woning. De 50 meter afstand is echter een indicatieve afstand en hangt onder meer af van het soort teelt ter plaatse en de plaatselijke omstandigheden. Drift in bijvoorbeeld de fruitteelt is door de aard van de bespuiting, met name opwaarts gericht spuiten en spuitfrequentie intensiever dan bijv. bij bespuitingen in de bometeelt. Voor het betrokken bestuursorgaan bestaat zowel bij toepassing als afwijking van deze afstand een onderzoeksplicht³. Een kortere afstand is mogelijk, mits voorzien van een deugdelijke motivering⁴.

Dit onderzoek richt zich dan ook op de vraag of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de woning met tuin in verband met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij het boomteeltbedrijf ten westen van de woning (adres woning: Overasebaan 41 in Rijsbergen).

¹ ABRS 7 januari 2015, no. 201305911/1/R6.

² ABRS 22 juli 2009, nr. 200806481/1/R2.

³ Artikel 3:2 juncto artikel 3:4 Awb en artikel 3.1.6 Bro en ABRS 31 augustus 2011, no. 200909137/1/R3, ABRS 18 mei 2011, no. 201001510/1/R1.

⁴ ABRS 25 april 2012, no. 201108990/1/R3, r.o.2.7.1

2.2 Beschrijving omgeving

De boomkwekerij en het hoveniersbedrijf van Brosens ligt aan de Overasebaan 43 in Rijsbergen en beslaat in totaal zo'n 4,9 hectare. De woning van appellant ligt ten westen van het bedrijf. De omgeving van het plangebied kan in hoofdzaak gekenmerkt worden als een groenrijk landelijk gebied met zowel agrarische percelen als woonpercelen.

Afbeelding 1: luchtfoto omgeving van planlocatie Overasebaan 43 (nabij rode aanduiding)

3.1 Onderzoek omvang spuitzone

Zoals hiervoor staat aangegeven is de in de praktijk gegroeide vuistregel van 50 meter indicatief. Dat betekent dat er onder omstandigheden gemotiveerd van kan worden afgeweken en er toch sprake kan zijn van een goede ruimtelijke ordening. Omdat elk geval anders is, dient dit per dossier te worden onderzocht en afgewogen. Dat is maatwerk. Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en onderzoek komen de volgende aandachtspunten naar voren:

1. wat wordt planologisch mogelijk gemaakt en geldende bestemming(en);
2. welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt;
3. wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling en het gebruik van driftreducerende middelen of maatregelen;
4. overheersende windrichting.

Aan de hand van bovengenoemde stappen wordt onderbouwd of er in dit geval al dan niet een kleinere spuitzone kan worden aangehouden dan 50 meter.

Stap 1 Wat wordt planologisch mogelijk gemaakt en geldende bestemming(en)

Geldende bestemmingen woning en agrarische percelen boomkwekerij

Voor de gronden van de woning (woonlocatie perceel, kadastrale aanduiding: gemeente Rijsbergen, sectie K, no. 995) geldt het bestemmingsplan "Buitengebied Zundert". Het woonperceel heeft hierin de bestemming 'Wonen' en is aangeduid als 'reconstructiewetzone – extensiveringsgebied'.

De agrarische percelen ten westen van de woning (kadastraal aangeduid als: gemeente Rijsbergen, sectie K, no. 996, 999, 1008, 1005 en 1009) worden gebruikt voor de boomkwekerij en het hoveniersbedrijf van Brosens. Op deze percelen is eveneens het bestemmingsplan "Buitengebied Zundert" van toepassing. De percelen hebben hierin de bestemming 'Agrarisch' en de gebiedsaanduiding 'reconstructiewetzone – extensiveringsgebied'.

Afbeelding 2: verbeelding geldend bestemmingsplan (tussen rood kader: agrarische percelen, tussen blauw kader: woonperceel)

Bij het bepalen van een verantwoorde afstand tussen een woonperceel en agrarische percelen waarop bometeelt in planologisch opzicht is toegestaan, dient te worden gekeken naar wat het bestemmingsplan in juridische zin toelaat. Hierbij wordt uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van de betreffende percelen. Indien het bestemmingsvlak bomen tot aan de perceelsgrens toelaat, dan dient te worden gemeten vanaf de perceelsgrens (is meestal ook de rand van het bestemmingsvlak)⁵.

Stap 2 Welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt en wanneer

Voor de agrarische percelen van de kwekerij is het de bedoeling in het herziene bestemmingsplan dat in planologisch-juridische zin rechtstreeks bometeelt wordt toegestaan. Voor deze percelen is bij het onderzoek uitgegaan van gewasbeschermingsmiddelen die in de bometeelt het meest worden gebruikt en het meest toxisch zijn. Dat is de maximale representatieve situatie en het worst case scenario.

In de bometeelt worden zowel schimmelbestrijdingsmiddelen (fungiciden), insectenbestrijdingsmiddelen (insecticiden) als herbiciden (onkruidbestrijdingsmiddelen) gebruikt. Veel gebruikte middelen in de boomteelt zijn Captan 80WG/Malvin WG, Kenbio, Manzoceb, Admire, Decis Micro, Teppeki, Runner en Pirimor.

Feitelijk gebruik gewasbeschermingsmiddelen Brosens

Brosens heeft een boomkwekerij waar beuken, laurier- en laanbomen worden gekweekt. Daarnaast kweekt hij buxus en taxus. Brosens heeft laten weten welke middelen hij specifiek gebruikt in zijn boomkwekerij: dat zijn de middelen Finale (herbicide) en Butisan (herbicide). De middelen die in voorgaande alinea staan genoemd gebruikt hij niet in zijn kwekerij. De middelen worden door Brosens gebruikt conform de wettelijke gebruiksvoorschriften.

Uit het wettelijk gebruiksvoorschrift van het middel Finale blijkt dat dit middel voor boomkwekerijgewassen gebruikt wordt voor de behandeling van onkruid tussen de bomen (strokenbehandeling). Er dient neerwaarts te worden gespoten met gebruikmaking van afschermkappen. Het middel mag maximaal tweemaal per jaar worden toegepast. Zie gebruiksvoorschrift.

Uit het wettelijk gebruiksvoorschrift van het middel Butisan blijkt dat dit middel voor de onbedekte teelt van boomkwekerijgewassen gebruikt mag worden. Het middel mag maximaal eenmaal per jaar (eenmaal per 12 maanden) worden gebruikt. Zie gebruiksvoorschrift.

Uit onderzoeken van de Wageningen Universiteit⁶ blijkt dat de drift bij lage en hoge bometeelt aanzienlijk minder is dan de drift bij boomgaardbespuitingen in de fruitteelt. Hoewel bij zowel (hoge) bometeelt als fruitteelt in op- als zijwaartse richting wordt gespoten, ligt de frequentie van bespuitingen in de fruitteelt veel hoger. In de lage bometeelt wordt voornamelijk neerwaarts gespoten. Hierbij wordt in de regel gebruik gemaakt van een veldspuit met neerwaarts gerichte bespuiting of een hand- of motorrugspuit met struikgerichte bespuiting. De drift is bij voornoemde manieren van bespuiten aanzienlijk minder dan bij zij- of opwaartse bespuitingen, zoals bij laanbomen. Brosens heeft laten weten dat hij tweemaal per jaar de struiken en bomen bespuit. De bespuitingen worden verricht met een Matabi rugspuit. De bespuitingen vinden handmatig plaats. Hierbij wordt door Brosens een ketsdop gebruikt met een spuitkap voor het bespuiten van onkruid. Ketsdoppen worden gebruikt bij een lage spuitdruk. De kans op drift in de lucht is hierdoor beperkt. Tussen en onder de bomen wordt het gras gemaaid.

⁵ ABRS 24 juli 2002, no. 200103400/1.

⁶ J.C. van de Zande e.a. , 'Beperking driftblootstelling binnen 50 m van perceelsgrens bij bespuitingen in de lage bometeelt'(2006) en J.C. van de Zande e.a. 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt (2012)'.

Omdat er op grond van de geldende agrarische bestemming, maar ook op basis van de aanduiding 'bomenteelt' ook hoge bomenteelt, zoals laanbomen, zijn toegestaan, wordt in dit onderzoek uitgegaan van de middelen die in de laanboomteelt het meest worden gebruikt en het meest toxisch zijn. Captan is van bovengenoemde gewasbeschermingsmiddelen de stof met het meeste risico voor de volksgezondheid. Hoewel Brosens heeft aangegeven dat hij dit middel niet gebruikt mag hij dit middel wel gebruiken. Bij gebruik van het meest giftige middel dient de grootste afstand te worden aangehouden tot een gevoelige functie, zoals een woning met tuin.

Van belang is tevens wanneer deze middelen gebruikt mogen worden: gedurende het hele jaar of gedurende een seizoen. Het middel Captan mag volgens het wettelijk gebruiksvoorschrift gedurende het gehele jaar worden gebruikt, dus zowel op kale bomen als bomen met blad. Om die reden wordt bij het bepalen van een verantwoorde afstand in deze onderbouwing uitgegaan van het middel Captan (worst case scenario).

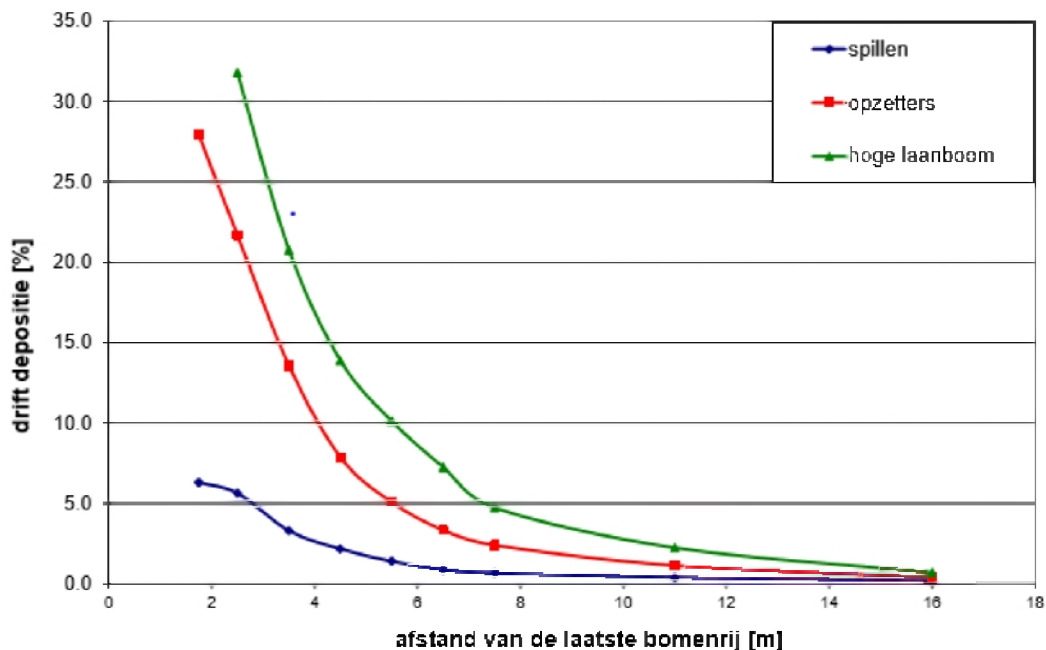
Stap 3 Wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling en het gebruik van driftreducerende middelen

3.1.1 Algemeen

Uit onderzoeken van de Wageningen Universiteit⁷ (hierna: WUR) – waarin uit wordt gegaan van vaste onderzoeksmodellen en uitgangspunten - blijkt dat de gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden met name liggen bij opname van stoffen door de huid (dermaal risico). In die onderzoeken is het maximaal dermale blootstellingseindpunt vastgesteld op 100%. Overschrijding van dit eindpunt betekent dat de huidblootstelling van mensen aan bepaalde gewasbeschermingsmiddelen tot schadelijke effecten kan leiden voor de gezondheid. Door drift (verwaaiing van spuitvloeistof) kan de mens ongewenst in contact komen met gewasbeschermingsmiddelen. In de tabel bij afbeelding 3 op p. 7 van deze onderbouwing is de drift als percentage van de dosering bij gebruik van een standaardboomteeltspuit (niet driftreducerend) in de boomteelt uitgezet tegen de afstand. De tabel laat zien dat de drift afneemt naarmate de afstand toeneemt. Vanaf 16 meter – gemeten vanaf de laatste bomenrij – wordt nagenoeg de nullijn bereikt, bij

⁷ Onder meer J.C. van de Zande e.a. , *Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaardbespuitingen*, J.C. van der Zande en M. Wenneker, maart 2015), '*Onderzoek naar driftblootstelling van recreatieterrein Rutjesland door boomgaard bespuitingen*' en J.C. van de Zande e.a., '*Onderzoek naar driftblootstelling van recreatieterrein Rutjesland door bespuitingen in de laanbomenteelt*' (2009) , en J.C. van de Zande e.a. '*Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt* (2012).

zowel spillen, opzetters als hoge laanbomen.

Afbeelding 3: Driftpositie (% van de dosering) op grondoppervlak naast het perceel voor een standaard boomteeltsput in de laanbomenteelt, onderscheiden naar de boomvormen spil, opzetter en hoge laanboom, bron: WUR onderzoek 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt' (2012)

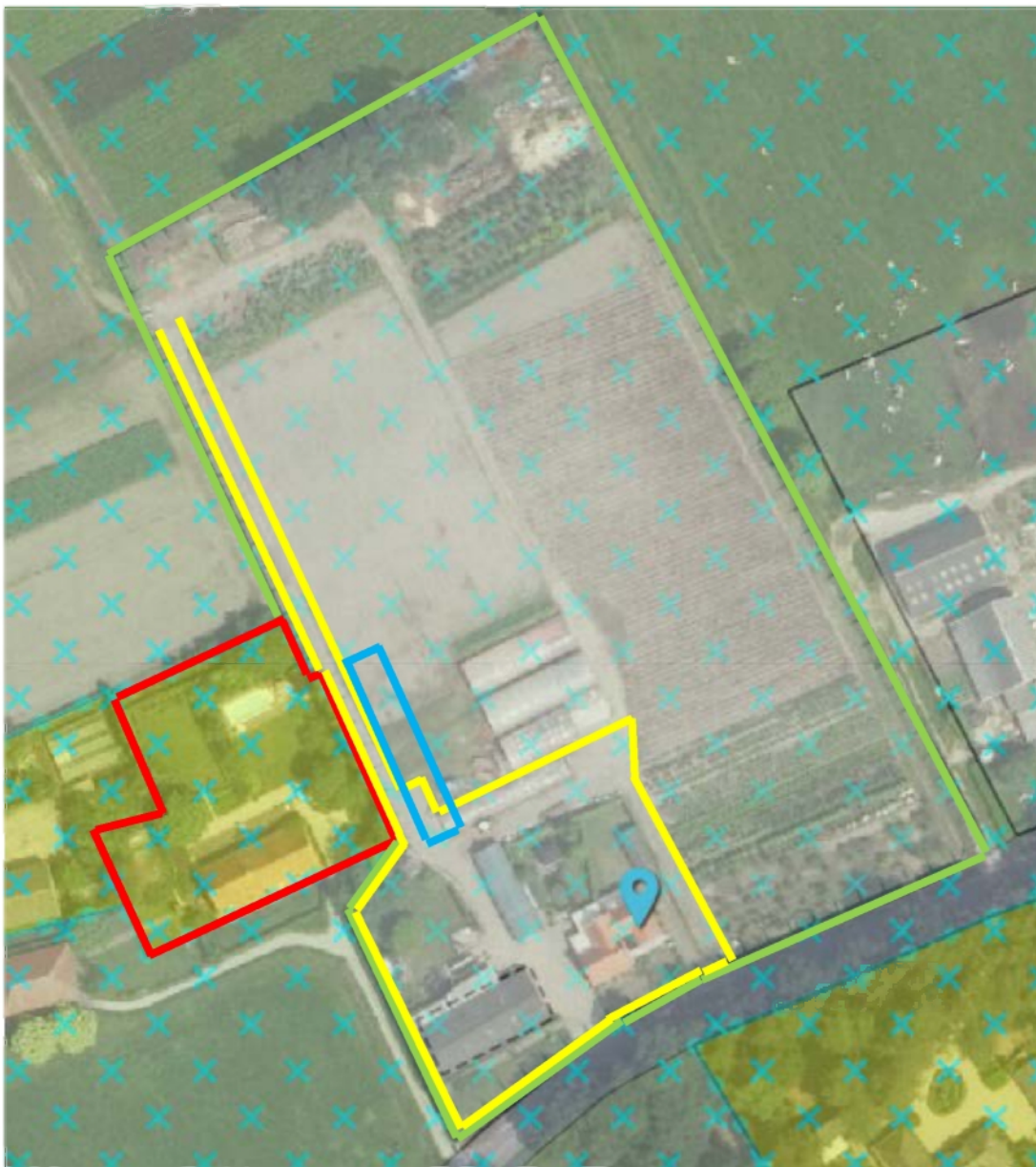
In het hiernavolgende wordt onderzocht welke afstand een verantwoorde afstand is bij het gebruik van het meest risicovolle middel Captan tussen de tuin van de woning en de percelen van de boomkwekerij. Met deze stof zijn in de onderzoeken van de WUR in verschillende situaties de veiligheidsafstanden berekend. In dit onderzoek wordt het rapport 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt (2012)⁸' als wetenschappelijke basis gebruikt bij het bepalen van een verantwoorde afstand in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij de (tuin van de) plattelandswoning. Er is uitgegaan van bespuitingen met een standaard dwarsstroomspuit (niet driftbeperkend).

Op de locatie is een schouw uitgevoerd en zijn foto's gemaakt. In het hierna volgende wordt per perceel aangegeven wat de huidige functie is (feitelijke toestand) en wat de afstand is tussen de agrarische percelen van de boomkwekerij tot de tuin van de woning.

3.1.2 Beoordeling en toepassing op situatie Overasebaan 43 en 41

De direct ten oosten van het woonperceel gelegen agrarische percelen die kadastraal zijn aangeduid als sectie K, no. 1008 en 1005 worden gedeeltelijk gebruikt voor bomenteelt. Zie afb. 4, e.v.

⁸ J.C. van de Zande e.a. 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt' (2012)

Afbeelding 4: uitsnede verbeelding bestemmingsplan en luchtfoto met woonperceel tussen rood kader en tussen groen kader agrarische percelen boomkwekerij. Tussen geel kader verharding boomkwekerij: verhard pad kwekerij, erf en gazon bij bedrijfswoning. Beoogde loods in blauw kader.

Afbeelding 5: foto met uitzicht op verhard gedeelte erf en gedeelte gazon van boomkwekerij

Afbeelding 6: foto van gazon van bedrijfswoning boomkwekerij met uitzicht op haag en woning Overasebaan 41 (achter groene haag)

Afbeelding 7: foto van verhard pad langs groene haag woning Overasebaan 41 (linkerzijde)

afbeelding 8: foto met uitzicht op verhard pad met daarnaast beoogde locatie loods (indicatief). Op dit gedeelte kunnen geen bomen worden geplant

Afbeelding 9: situatie met nieuwe loods (grijs vlak) ten opzichte van woonperceel Overasebaan 41 (blauw kader) (bron situatie: ruimtelijke onderbouwing Schoenmakers Advies B.V.)

Afbeelding 10: beoogde locatie loods (naast verhard pad) met uitzicht op tunnelloodsen en overig agrarisch perceel

Afbeeldingen 11 en 12: voorbereidende werkzaamheden voor loods, hier is geen bomenteelt meer mogelijk

Afbeelding 13: foto van in aanbouw zijnde loods: hier is geen bomenteelt meer mogelijk

Afbeelding 14: foto vanaf groene haag bedrijfswoning kwekerij met uitzicht op verhard perceel erf en groene haag en woning Overasebaan 41 (nabij rode pijl)

Afbeelding 15: foto vanaf achterzijde perceel kwekerij met uitzicht op verhard pad en links gedeelte boomkwekerij, geheel rechts – achter groene haag - burgerwoning Overasebaan 41 (nabij rode pijl)

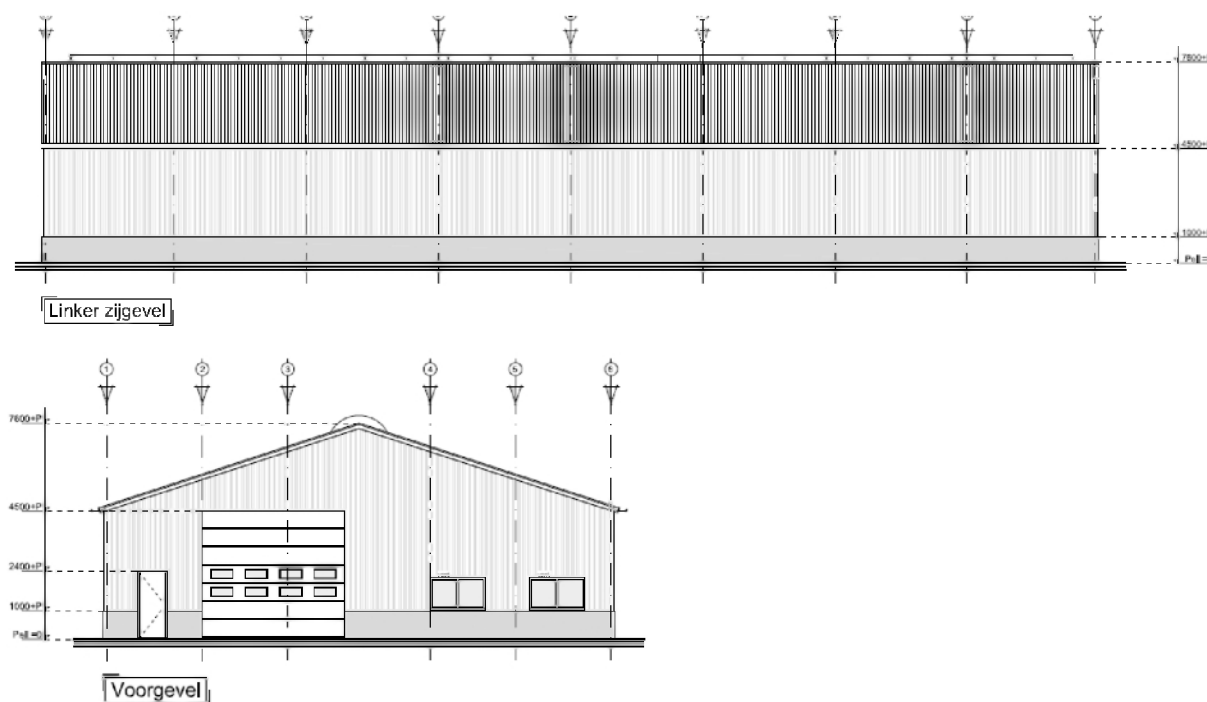
Afbeelding 16: foto verhard pad en achter verhard erf agrarisch perceel met lage laurierplanten

De afstand tussen de grens van het woonperceel (= grens bestemmingsvlak Wonen) en het dichtstbijzijnde agrarische perceel waarop op grond van het geldende bestemmingsplan in planologisch-juridisch opzicht bomen geteeld mogen worden bedraagt 0 meter. Dit is gemeten vanaf de grens van de tuin (grens bestemmingsvlak Wonen) en de grens van het agrarische perceel waarop bomen mogen worden geteeld.

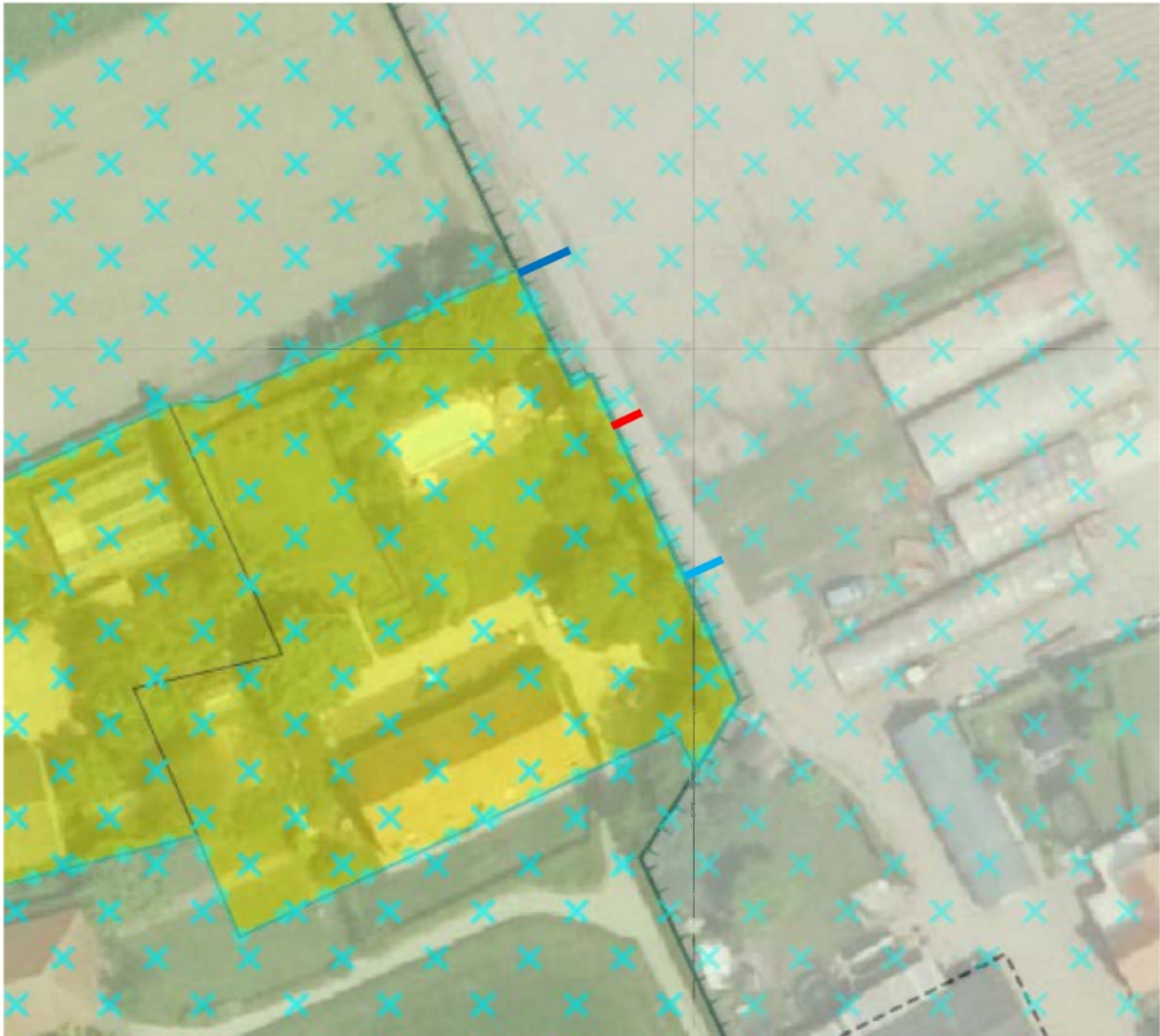
Uit de foto's blijkt dat het gedeelte van het agrarische perceel dat grenst aan het woonperceel is beklinderd en dient als pad. Het verharde gedeelte van het agrarische perceel zal worden uitgebreid met de loods en kan door de feitelijke inrichting niet meer gebruikt worden voor bometeelt. Zie afbeelding 4 voor de feitelijke situatie en de situatie van de beoogde loods. Voor de loods worden momenteel de voorbereidende graaf- en bouwwerkzaamheden uitgevoerd (zie de foto's bij afbeeldingen 11, 12 en 13). De beoogde loods heeft een oppervlakte van $40 \times 18 \text{ m} = 720 \text{ m}^2$.

Afbeelding 16: situatie beoogde loods van 18 m x 40 m en bestaande verharding pad

Afbeelding 17: linker zijgevel en voorgevel in aanbouw zijnde loods

Afbeelding 18: afmetingen verhard pad ten opzichte van bestemmingsvlak wonen

Afmetingen verhard pad ten opzichte van bestemmingsvlak wonen op afbeelding 18 (meetbron: www.ruimtelijkeplannen.nl):

- nabij donkerblauwe lijn: 5,5 meter (inclusief berm)
- nabij rode lijn: 3,5 meter
- nabij lichtblauwe lijn: 4,8 meter (inclusief berm).

De beoogde loods wordt op een afstand van 1,5 m van het verharde pad gebouwd. De loods heeft een breedte van 18 m. Gemeten vanaf de grens van het bestemmingsvlak Wonen is de afstand tot aan de uiterste grens van de loods in het worstcase scenario (kortste afstand) $21,5 + 1,5 \text{ m} = 23 \text{ m}$.

Voor het gedeelte van het agrarische perceel waar geen verharding is kan feitelijk wel bometeelt plaatsvinden.

Afbeelding 19: afstanden tussen grens bestemmingsvlak wonen en uiterste grens loods

- nabij donkerblauwe lijn: 5,5 meter verhard pad + 1,5 m + 18 m (breedte loods) = 25 m
- nabij rode lijn: 3,5 meter verhard pad + 1,5 m + 18 m = 23 m
- nabij lichtblauwe lijn: 4,8 meter verhard pad + 1,5 m + 18 m = 24,3 m
- nabij rode arcering: verhard pad + uitrit loods: 5,5 m + 1,5 m + verharding is als breedte loods 18 m = 25 m gemeten vanaf hoek woonperceel

Het gedeelte van het agrarische perceel dat in de rode arcering ligt, is gedeeltelijk ingericht als beklinderd pad (5,5 meter inclusief berm). Verder wordt dit gedeelte beklinderd (verhard) als uitrit van tractoren en machines vanuit de loods. Dit nieuwe verharde gedeelte zal vanuit de loods 10 m bedragen. Dit verharde gedeelte kan feitelijk niet gebruikt worden voor bonteelt.

Afbeelding 20: foto van verhard pad met daarnaast vrije ruimte en in aanbouw zijnde loods

Afbeelding 21: achterzijde loods met beoogde verharding van uitrit

Uit het bij deze onderbouwing gebruikte rapport van de WUR⁹ blijkt dat voor de stof Captan op een afstand van 20 meter vanaf de laatste bomenrij geen overschrijding meer plaats vindt van de AEL-dermaal (opname door huid). De AEL-dermaal bedraagt bij die afstand 54 bij een hoogte van 0-3 meter. Zie de tabel op p. 14 van het rapport. Bij een hoogte tussen de 3-6 meter bedraagt de AEL-dermaal 89. Hierbij is uitgegaan van bespuitingen zonder driftreducerende technieken met een standaard axiaal spuit. Een afstand van 20 meter tussen het agrarische perceel van de teler en de tuin van de woning in beginsel een verantwoorde afstand bij bespuitingen zonder driftreducerende technieken voor middelen met de stof Captan. Dit is het absolute worstcase scenario.

Tabel 8. Druppeldrift naar de lucht (% van afgifte) en de invulling van het dermale blootstellingseindpunt (AEL) voor de stof captan op twee hoogten op verschillende afstanden van de laatste bomenrij van het perceel laanbomen voor de standaard axiaal spuit en de axiaal spuit in combinatie met een spuitvrije zone van 5 m in het volblad situatie.

	Afstand (m)	Druppeldrift [%]		Invulling dermale blootstellingseindpunt [%]	
		Volblad		Volblad	
		Axiaal	Axiaal+spuitvrij	Axiaal	Axiaal+spuitvrij
Onderste 0-3 m	5	7,90	2,96	401	150
	10	4,06	1,52	206	77
	20	1,07	0,40	54	20
	30	0,28	0,11	14	5
	40	0,075	0,028	4	1
	50	0,020	0,007	1	0
3-6 m hoogte	5	7,53	2,82	382	143
	10	4,64	1,74	236	88
	20	1,76	0,66	89	34
	30	0,67	0,25	34	13
	40	0,25	0,095	13	5
	50	0,096	0,036	5	2

Afbeelding 22

Bron: WUR onderzoek: 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt (2012)'.

Tussenconclusie: een afstand van 20 meter tussen de tuin van de woning en het agrarische perceel, is in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in beginsel een verantwoorde afstand. Hierbij is uitgegaan van bespuitingen op bomen zonder driftreducerende technieken met de meest toxische stof Captan.

3.2 Wijziging per 1 januari 2018 van Activiteitenbesluit milieubeheer

Vanaf 1 januari 2017 wijzigt het Activiteitenbesluit milieubeheer¹⁰ ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij alle open teelten. Voor alle open teelten worden de eisen aan driftreducerende maatregelen verscherpt en op het gehele perceel van toepassing verklaard (artikel 3.78a Activiteitenbesluit), in plaats van binnen een afstand van 14 meter vanaf de insteek van een oppervlaktewaterlichaam dat thans nog vigerend is (artikel 3.78, eerste lid Activiteitenbesluit). Met deze maatregelen wordt onder meer de emissie van

⁹ J.C. van de Zande e.a. 'Driftblootstelling van bewoners en omstanders door bespuitingen in de laanboomteelt (2012)'

¹⁰ TK 2017, no. 449

gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving beperkt. Hoewel de meeste telers thans al driftreducerende spuittechnieken toepassen van zo'n 50%, dient er vanaf die datum verplicht een driftreductie van ten minste 75% te worden bereikt voor het gehele perceel, ook voor percelen die niet aan een oppervlaktewaterlichaam grenzen.

3.3 Windhaag en driftreductie

Windhagen op de grens van een agrarisch perceel kunnen de hoeveelheid drift aanzienlijk beperken. De driftreductie varieert van 90% in de volbladsituatie tot 70% bij een kale boomsituatie. De reductie is onder meer afhankelijk van de dichtheid van de haag. In de huidige situatie staat er een windhaag aan de rand van het woonperceel (zie de foto's bij de afbeeldingen 11, 12 en 14).

3.4 Samenvattende uitgangspunten bij bepalen verantwoorde afstand woning met tuin:

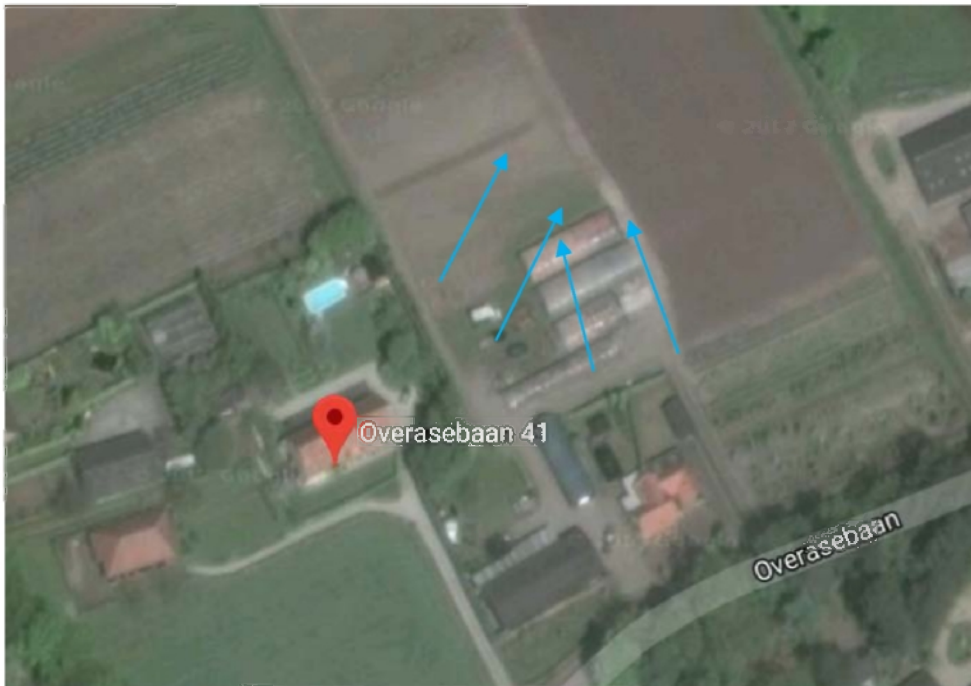
- de afstand tussen het agrarische perceel van de teler en de tuin van de woning bedraagt 0 meter;
- er staat een windhaag op het woonperceel van zo'n 2,5 m hoogte;
- een afstand van 20 meter tussen het agrarische perceel van het agrarische perceel waarop in planologisch-juridisch opzicht bometeelt mogelijk is en de tuin van de is in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in beginsel een verantwoorde afstand. Hierbij is uitgegaan van op- en zijwaarts gerichte bespuitingen op laanbomen zonder driftreducerende technieken met de meest toxische stof Captan;
- in juridisch-planologische zin is op grond van het geldende bestemmingsplan (hoge) bometeelt mogelijk tot op de perceelsgrens;
- de nieuwe loods + de verharde uitrit van de loods zorgt ervoor dat er op basis van de feitelijke inrichting en verharding op die locatie geen bometeelt meer mogelijk is (zie de foto's bij de afbeeldingen 11, 12, 13, 20 en 21);
- het gedeelte van het agrarisch perceel ten noorden van de loods (binnen blauw gearceerde zone van afbeelding 19) kan, behalve het gedeelte van het verharde pad - feitelijk wel gebruikt worden voor bometeelt;
- vanaf 1 januari 2018 dient er op basis van wijzigingen in het Activiteitenbesluit milieubeheer voor alle agrarische percelen met open teelten voor het gehele agrarische perceel een driftreductie van tenminste 75% te worden bereikt.

Stap 4 Overheersende windrichting

In verband met mogelijke verwaaiing van spuitvloeistof is tevens de overheersende windrichting van belang¹¹. Het dichtstbijzijnde weerstation is Galderse meren/Breda. De meest voorkomende windrichting in Nederland is de zuid-westelijke richting¹². Bij voornoemd weerstation is dit gemiddeld in de periode juni 2011 – oktober 2017 hoofdzakelijk de zuid-westelijke richting en de zuidelijke richting. Gezien de westelijke ligging van de woning ten opzichte van de agrarische percelen waarop bometeelt mogelijk is, is de kans op verwaaiing van drift zeer klein.

¹¹ ABRS 2 september 2015, no. 201500601/1/R2, r.o. 3.7

¹² www.windfinder.com

Afbeelding 23: overheersende windrichting ten opzichte van woonperceel Overasebaan 41

4. Een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij de tuin en de woning – aanbevelingen voor bestemmingsplan

Zoals eerder is vermeld dient bij de besluitvorming inzake het bestemmingsplan te worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Dit houdt in dat de bedrijfsvoering van de teler niet mag worden belemmerd door de woning en dat ter plaatse van de woning een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig dient te zijn.

Ten aanzien van het onderdeel aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de woning het volgende. Zoals beschreven onder stap 3 blijkt dat in beginsel een afstand van 20 meter tussen de agrarische percelen waarop in planologische zin bonteelt mogelijk is en het plangebied van de woning een veilige afstand is. In dat geval is er geen sprake van overschrijding van het maximale blootstellingseindpunt bij de toepassing van het meest toxische middel (Captan) met toepassing van de standaard spuitmethoden (niet driftreducerende spuitdoppen) en in een situatie zonder windhagen (worstcase scenario).

Zoals onder stap 3 staat aangegeven dient de boomteler per 1 januari 2018 op basis van het gewijzigde Activiteitenbesluit milieubeheer een driftreductie van tenminste 75% te bereiken op de agrarische percelen. Hij dient dus driftreducerende spuitmethoden toe te passen van tenminste 75%.

Uitgaande van het worstcase scenario – gebruik van standaard axiaalspuit, geen driftreductie, geen windhaag – blijkt uit het voorgaande dat 20 meter gemeten vanaf de bestemmingsgrens van het agrarische perceel in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat een verantwoorde afstand is. Hoewel bij deze afstand niet de hoofdzakelijk zuidwestelijke windrichting is meegenomen en tevens is uitgegaan van een situatie zonder windhaag, zullen laatstgenoemde onderdelen leiden tot verdere driftreductie.

Voor het gedeelte van het agrarische perceel ten noorden van de loods dat buiten de verharding ligt (blauw gearceerd gedeelte) vanaf de grens van het agrarische perceel (zie afbeelding 19), wordt het volgende geadviseerd. Neem op het gedeelte van het verharde pad (inclusief berm) een teeltvrije en spuitvrije zone op van 5 meter breed, gemeten vanuit de

grens van het agrarische perceel (grens bestemmingsvlak), omdat deze zone vanwege het verharde pad en de berm feitelijk niet meer gebruikt kan worden voor bomenteel.

Daarnaast wordt geadviseerd om op de grens van het agrarische perceel ten noorden van de loods en de inrit (binnen het blauw gearceerde gedeelte dat binnen een zone van 20 meter ligt) een groenblijvende haag te planten van tenminste 3 meter hoogte. Uit het in deze onderbouwing gebruikte onderzoek van de Wageningen Universiteit (p. 18, tabel 12) blijkt namelijk dat met inachtnaam van een spuitvrije zone van 5 meter en een groene haag op de perceelsgrens er geen overschrijding meer plaatsvindt van de AEL-dermaal (huidopname) onder die omstandigheden. In die situatie wordt de kans zeer klein geacht dat er drift in de tuin van de woning terecht komt. Er is in dat geval sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij de woning met tuin.

Voor de haag dient te worden gekozen voor een snelgroeiende en groenblijvende boomsoort. De haag dient gerealiseerd te worden en tevens in stand worden gehouden. De groene haag aan de rand van het agrarisch perceel dient voor de instandhouding ervan planologisch-juridisch geborgd worden conform jurisprudentie van de Raad van State. Geadviseerd wordt om op de verbeelding een groene strook aan te geven (bijv. bestemming 'Groen') die de haag aanduidt op de verbeelding. In de planregels kan vervolgens worden opgenomen dat er ter plaatse van de bestemming 'Groen' een in de winter groenblijvende haag gerealiseerd en in stand moet worden gehouden met een hoogte van tenminste 3 meter. De teelt- en spuitvrije zone van 5 meter (het verharde pad) dient tevens op de verbeelding te worden aangegeven.